

Najaarsnota 2017

Gemeente Leusden

Gemeente Leusden

Gemeente Leusden

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Resultaat Najaarsnota	5
Domein Bestuur	7
Domein Leefomgeving	8
Domein Samenleving	11
Domein Ruimte	14
Overhead	16
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	17
Risico's, reserves en financiering	19

Resultaat Najaarsnota

Resultaat Najaarsnota

		2017	2018	2019	2020	2021
a.	Resultaat begroting 2017-2020	-204,0	-120,0	490,0	682,0	557,0
	Dekking algemene reserve basisdeel	204,0				
	Dekking algemene reserve flexibel deel		120,0			
		0,0	0,0	490,0	682,0	557,0
b.	Vastgestelde begrotingswijzigingen					
	- aanvullende kaders begroting 2017-2020	-273,0				
	- structurele gevolgen najaarsnota 2016	-42,1				
	- Voorjaarsnota 2017	-220,6				
	Dekking algemene reserve basisdeel	535,7				
	- Hart van Leusden	0,0	0,0	-64,3	-62,6	-73,1
		0,0	0,0	-64,3	-62,6	-73,1
c.	Startpositie voor Najaarsnota 2017	0,0	0,0	425,7	619,4	483,9
	Domein Bestuur	-79,6	-53,1	-53,1	-53,1	-53,1
	Domein Leefomgeving	495,5	-158,4	-52,1	-52,1	-52,1
	Domein Samenleving	-528,9	-817,9	-725,2	-715,1	-714,3
	Domein Ruimte	-81,0	-428,7	-142,2	-127,2	-162,2
	Overhead	-34,9	-217,9	-217,9	-217,9	-217,9
	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	313,3	1.653,9	1.852,7	1.750,4	1.515,4
d.	Resultaat Najaarsnota 2017	84,4	-22,1	662,2	585,0	315,8
e.	Actuele begrotingspositie	84,4	-22,1	1.087,9	1.204,4	799,7
f.	Dekkingsvoorstel					
	- toevoeging aan algemene reserve basisdeel	-84,4				
	- dekking ten laste van algemene reserve basisdeel		22,1			
g.	Actuele begrotingspositie 2017-2021	0,0	0,0	1.087,9	1.204,4	799,7

Toelichting resultaat

De startpositie voor 2017 (a.) ging uit van een tekort van € 204.000 dat wordt gedekt uit de algemene reserve basisdeel. Bij b. zijn de vastgestelde begrotingswijzigingen opgenomen. Hieronder vallen de aanvullende kaders, de structurele gevolgen Najaarsnota 2016 voor de jaarschijf 2017 en de Voorjaarsnota 2017. Het totale saldo van deze wijzigingen ad. € 535.700 is eveneens gedekt uit de algemene reserve basisdeel.

Voor het jaar 2017 geeft de Najaarsnota een positief resultaat van € 84.400. Het voorlopige tekort in 2017 komt hiermee op € 655.300.

De structurele startpositie voor de Najaarsnota (c.) betreft het resultaat van de begroting verminderd met de structurele lasten van de investeringen in Hart van Leusden. Er is sprake van een positieve begrotingspositie van uiteindelijk € 483.900 in 2021.

Na verwerking van de ontwikkelingen op de programma's (opgenomen onder d.) blijft er sprake van een begrotingsoverschot in meerjarenperspectief (e.). Dit positief resultaat loopt op naar € 799.700 in 2021.

Op basis van de gepresenteerde cijfers is de begrotingspositie vanaf 2019 solide te noemen. Deze Najaarsnota bevestigt het beeld van de onlangs aan de raad aangeboden begroting 2018-2021 mede door de vooralsnog gunstige effecten van het nieuwe Regeerakkoord. In deze Najaarsnota informeren wij de raad echter ook over forse overschrijdingen binnen het sociaal domein die de begrotingspositie weer onder druk kunnen zetten.

Voorstel en dekking

Het college stelt u voor:

1. De Najaarsnota 2017 vast te stellen.
2. Het voorlopige positieve begrotingsresultaat van de Najaarsnota 2017 voor de jaarschijf 2017 van € 84.400 toe te voegen aan de algemene reserve, basisdeel;
3. Het voorlopig negatieve begrotingsresultaat van de Najaarsnota 2017 voor de jaarschijf 2018 van € 22.100 te dekken ten laste van de algemene reserve, basisdeel
4. De volgende begrotingswijzigingen vast te stellen: 1022, 1023, 1024, 1026, 1027 en 1028.

Gemeente Leusden

5. De volgende kapitaalkredieten beschikbaar te stellen:

- € 394.000 voor zonnepanelen en WKO installatie Huis van Leusden;
- € 310.400 voor herinrichting van de Postweg.

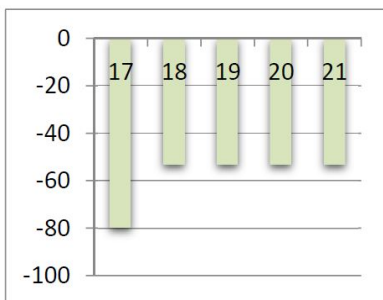

Domein Bestuur

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2017 -2021

(x € 1.000)	2017
Begroting 2017-2020	-3.819
Vastgestelde wijzigingen	-135
	-3.954
Mutatie Najaarsnota	-80
Saldo na Najaarsnota	<u>-4.033</u>

Tabel budgetautorisatie 2017

Grafiek mutaties Najaarsnota (x € 1.000)

De toename van de lasten in 2017 binnen het Domein Bestuur wordt grotendeels veroorzaakt door extra noodzakelijke kosten voor juridische zaken (zie toelichting 1). Vanaf 2018 is er een structurele lasten toename van € 53.000. Dit wordt met name veroorzaakt door de Cao loonstijging. Dekking komt uit algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (stelpost loon- en prijsstijgingen).

1. Juridische zaken

De gemeente is betrokken in een aantal juridische procedures, waarvoor externe juridische advisering en procesvertegenwoordiging noodzakelijk was. Daarnaast is het aantal uitkeringen als gevolg van schadevergoedingen toegenomen. De budgetten worden in 2017 met € 71.500 overschreden, wij stellen u voor deze incidenteel bij te ramen.

Opmerking:

Door de nieuwe indeling op taakvelden vanuit het BBV zijn de mutaties met betrekking tot de Cao loonstijging en het verzamelvoorstel knelpunten formatie verdeeld over de diverse domeinen. Wij hebben in de tabellen per domein de mutaties zichtbaar gemaakt. De toelichting staat opgenomen bij 'belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2017-2021' onder Overhead.

Voor de overige mutaties verwijzen wij u naar de tabel "Mutaties uitvoering begroting 2017-2021".

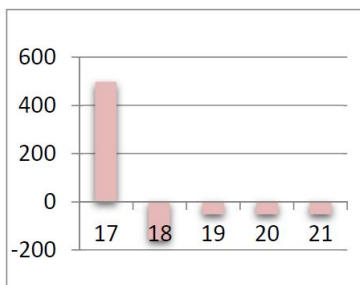

Domein Leefomgeving

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2017 - 2021

(x € 1.000)	2017
Begroting 2017-2020	-6.516
Vastgestelde wijzigingen	-619
	-7.135
Mutatie Najaarsnota	496
Saldo na Najaarsnota	-6.640

Tabel budgetautorisatie 2017

Grafiek mutaties Najaarsnota (x € 1.000)

Voor het jaar 2017 leiden de mutaties binnen het Domein Leefomgeving tot een voordelig resultaat na bestemming van € 431.000. Voornaamste verklaringen hiervoor zijn de dit jaar gerealiseerde opbrengsten uit verkoop van gemeentelijk groen en fasering van investeringen uit het beleidsplan Openbare Verlichting. Daarnaast vindt er een (budgettair neutrale) verschuiving plaats van toegerekende personeelskosten naar het Domein Ruimte. In meerjarenperspectief neemt het begrotingsbeslag op het Domein er saldo toe met ca. € 60.000 per jaar. Dit hogere budgetbeslag wordt veroorzaakt door de Cao loonstijging. Dekking komt uit algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (stelpost loon- en prijsstijgingen).

1. Aanschaf inventaris 2e sporthal

De komst van de nieuwe sporthal vraagt om besluitvorming over de inrichting ten behoeve van het bewegingsonderwijs en het sporten. In het investeringskrediet voor de bouw van de 2e sporthal zijn geen middelen opgenomen voor de inrichting van de sporthal.

Op basis van het actuele meerjarenperspectief voor onderhoud en vervanging van inventaris voor de komende 12 jaren van alle binnensportaccommodaties in Leusden en Achterveld én het huidige beschikbare bedrag in de reserve is het verantwoord het benodigde investeringsbedrag van € 95.000 uit deze reserve te dekken.

Voorgesteld wordt de investering ad. € 95.000 te dekken uit de Algemene reserve met aangewezen bestemming.

2. Aanpassingskosten buitenruimte sportaccommodatie Burg. Buiningpark

De kosten voor de inpassing van de buitenruimte rond de sportaccommodatie Burg. Buiningpark worden geraamd op € 86.000. Dit betreft de aansluiting van de entree van het gebouw op de toegangsweg en aanpassing van het terrein gelegen tussen clubgebouw, sportvelden en sporthal zodat dit optimaal aansluit bij de omgeving en multifunctioneel te gebruiken is. De gewenste aanpassingen kunnen voor een bedrag van € 50.000 worden gedekt vanuit bestaande onderhoudsbudgetten 2017. De aanpassingen zullen in het jaar 2018 worden verricht. Wij stellen u voor een aanvullend budget ter hoogte van € 36.000 beschikbaar te stellen ter uitvoering van de werkzaamheden.

3. Baten uit verkoop van gemeentelijk (snipper)groen

Naar verwachting doen zich in het jaar 2017 de volgende (incidentele) effecten voor als gevolg van de verkoop van gemeentelijk groen:

- € 120.000 voorziene opbrengsten uit groenverkoop
- € 15.000 kosten inhuur ondersteuning groenverkoop
- € 25.000 meerkosten Geo-informatie (programma Ruimte)
- € 80.000 netto baten uit groenverkoop 2017

4. Eigendomsverrijging zonnepanelen en WKO-installatie nieuwbouw Huis van Leusden

Middels de Voorjaarsnota 2017 heeft de raad een krediet van € 87.000 beschikbaar gesteld voor de aanleg van extra Zonnepanelen op het nieuwe Huis van Leusden. Dit teneinde een zo hoog mogelijke mate van energie-gebruiksneutraliteit te bereiken. In aanvulling hierop heeft het college in juli 2017 besloten de in het oorspronkelijke ontwerp opgenomen WKO installatie en zonnepanelen van de ontwikkelaar in eigendom over te nemen ten einde de voorzieningen in gemeentelijk eigendom te kunnen exploiteren. Uit een uitgevoerde financiële doorrekening blijkt dat eigendomsverrijging de gemeente de mogelijkheid biedt om exploitatiekosten te drukken ten opzichte van het scenario waarbij de gemeente energievoorziening afneemt van een door de ontwikkelaar aan te dragen energie-exploitant. Wij stellen u voor een krediet ter hoogte van € 394.000 beschikbaar te stellen teneinde de WKO installatie en zonnepanelen in eigendom te verkrijgen. Exploitatielasten van de installaties kunnen naar huidige inzichten worden opgevangen binnen de financiële kaders van de opgestelde businesscase.

5. Bijstelling budgetten groot onderhoud jaarschijf 2017

De jaarlijkse uitgaven groot onderhoud worden gedekt vanuit de onderhoudsvoorzieningen. Op basis van de gedachte uitgaven in 2017 (uit het per eind 2016 geactualiseerde groot onderhoud) wordt de onderhoudsprognose voor het jaar 2017 voor een aantal disciplines bijgesteld. Niet aangewende middelen blijven

beschikbaar binnen de onderhoudsvoorzieningen. Er doet zich dus geen resultaatbepalend effect voor in het lopende begrotingsjaar.

	Onderhoudsdiscipline	Begroting '17	Prognose '17	Bijstelling jaars
1	Kunstwerken	€ 428.000	€ 166.000	
2	Onderhoud wegen	€ 2.600.000	€ 1.780.000	
3	Verkeersregelininstallaties	€ 92.000	€ 12.000	
4	Gebouwenbeheer (excl. renovatie Octopus)	€ 922.000	€ 670.000	
5	Speelvoorzieningen	€ 71.000	€ 36.000	
		€ 4.113.000	€ 2.664.000	

Toelichting:

Ad 1. Kunstwerken

groot onderhoud aan het parkeerdek aan de Smidse wordt uitgesteld tot na oplevering van het nieuwe gemeentehuis. Vervanging van een aantal houten bruggen wordt eind 2017 uitgevoerd en zal begin 2018 betaald worden. Aanpak van geluidswerende constructies wordt doorgeschoven naar 2018.

Ad 2. Wegen

een aantal grote onderhoudswerken worden doorgeschoven naar het jaar 2018. Dit betreft onder andere de aanpak van de Hamersveldseweg Zuid, het kruispunt Noorderinslag Groene Zoom en herstrating Leusden Zuid fase 1.

Ad 3. Verkeersregelininstallaties

de in het groot onderhoud voorziene VRI vervangingen aan de Plesmanstraat en de Horsterweg zijn vooralsnog uitgesteld in afwachting van een herijking van ons VRI beleid.

Ad 4. Gebouwenbeheer

een aantal meer grootschalige faseringen in het onderhoud gebouwen betreffen:

- het doorschuiven van gepland groot onderhoud aan de brandweerkazerne Leusden Centrum in afwachting van visieontwikkeling over brandweerkazernes binnen de Veiligheidsregio Utrecht.
- Het doorschuiven van onderhoud aan Fort033 en de bibliotheek Leusden Centrum
- Het doorschuiven van groot onderhoud aan de sportzaal Achterveld.

Ad 5. Speelvoorzieningen

De helft van het groot onderhoudsbudget is niet besteed en zal verschoven worden naar 2018. De uitvoering van het nieuwe beleid (intensievere bewonersparticipatie) heeft nog voorbereidingstijd nodig.

6. Voeding van de reserve n.a.v. BBV voorschriften rond investeringen economisch en maatschappelijk nut

In de voorjaarsnota 2017 heeft de raad ingestemd met de instelling van de reserve dekking kapitaallasten investeringen maatschappelijk nut. De instelling van de reserve komt voort uit een wijziging in BBV voorschriften welke vraagt om activering van investeringen met maatschappelijk nut. De reserve wordt gevoed teneinde afschrijvingslasten van investeringen met maatschappelijk nut neutraal in de gemeentelijke begroting te kunnen brengen. In het kader van de Najaarsnota is bekeken voor welke investeringen met maatschappelijk nut de reserve gevoed dient te worden. Dit leidt voor de nu inzichtelijke projectuitgaven tot een overheveling van middelen uit de voorziening groot onderhoud wegen én een overheveling vanuit de reserve bovenwijkse voorzieningen naar de reserve dekking kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut.

Voorgestelde voeding van de reserve dekking kapitaallasten maatschappelijk nut

€ 247.300 vanuit de reserve bovenwijkse voorzieningen

€ 1.581.400 vanuit de voorziening groot onderhoud wegen

€ 1.828.700 totaal voeding reserve dekking kapitaallasten maatschappelijk nut

In de overheveling vanuit de voorziening groot onderhoud wegen naar de reserve dekking kapitaallasten maatschappelijk nut bevindt zich ook een bedrag ter hoogte van € 310.400 voor de herinrichting van de Postweg. Deze groot onderhoudsgelden dienen nu te worden omgezet in een krediet.

Bij de begrotingsopstelling 2019 zal gekeken worden in hoeverre er nog aanvullende overhevelingen benodigd zijn naar de reserve dekking kapitaallasten.

Een tweede "technische" wijziging in de begroting 2017 betreft een investering met economisch nut; de renovatie van zwembad de Octopus. Exclusief duurzaamheidsramingen (ter hoogte van ad. € 450.000) is er in de

Gemeente Leusden

onderhoudsvoorziening een bedrag van € 3.501.000 beschikbaar voor de renovatie. Wij stellen u voor de beschikbaar gestelde dekkingsmiddelen vanuit de onderhoudsvoorziening gebouwenbeheer over te hevelen naar de reserve dekking kapitaallasten investeringen met maatschappelijk nut teneinde de toekomstige afschrijvingslasten te kunnen dekken. Ook dit betreft een budgettair neutrale wijziging.

Opmerking:

Door de nieuwe indeling op taakvelden vanuit het BBV zijn de mutaties met betrekking tot de Cao loonstijging en het verzamelvoorstel knelpunten formatie verdeeld over de diverse domeinen. Wij hebben in de tabellen per domein de mutaties zichtbaar gemaakt. De toelichting staat opgenomen bij 'belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2017-2021' onder Overhead.

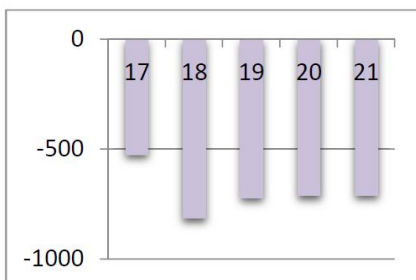
Voor de overige mutaties verwijzen wij u naar de tabel "Mutaties uitvoering begroting 2017-2021".

Domein Samenleving

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2017 - 2021

(x € 1.000)	2017
Begroting 2017-2020	-18.289
Vastgestelde wijzigingen	812
	-17.478
Mutatie Najaarsnota	-529
Saldo na Najaarsnota	-18.006

Tabel budgetautorisatie 2017

Grafiek mutaties Najaarsnota (x € 1.000)

Het structurele resultaat binnen het Domein Samenleving laat vanaf 2018 een nadeel zien. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door het verhogen van de zorgbudgetten voor Jeugd en WMO met de extra middelen die het Rijk via de meicirculaire beschikbaar heeft gesteld en die tot nu toe op een stelpost waren geraamd (zie algemene dekkingsmiddelen). Het gaat daarbij om een bedrag van € 780.000 in 2018 oplopend tot € 813.000 in 2021. Daarnaast wordt er vanaf 2018 een structureel hoger budgetbeslag gedaan van € 31.000 als gevolg van de cao wijziging (dekking stelpost loon- en prijsstijgingen).

1. Ontwikkeling zorgkosten Sociaal Domein

In lijn met de landelijke ontwikkelingen zien wij ook in Leusden een toename van de kosten voor de jeugdzorg en ondersteunende begeleiding WMO. Amersfoort heeft recent de eerste prognose van de zorgkosten voor 2017 afgegeven. De verwachte overschrijding op regioniveau wordt daarbij ingeschat op 13,7 miljoen i.c. 24% van het inkoopkader. Daarbij komt nog het feit dat veel gemeenten, waaronder Leusden, het in de begroting 2017 opgenomen zorgbudget neerwaarts hebben bijgesteld als gevolg van de door het rijk doorgevoerde efficiencykorting. Deze 2 factoren zorgen er voor dat per saldo voor 2017 een tekort van € 2,1 miljoen wordt verwacht. Voor een verdere inhoudelijke toelichting op dit onderdeel kan worden verwezen naar de memo die wij u hebben toegezonden en ook als bijlage bij deze Najaarsnota is gevoegd.

Wij stellen voor om het ontstane tekort voor 2017 als volgt te dekken:

Dekkingsvoorstel toename zorgkosten Sociaal Domein 2017 (bedragen x € 1.000)

Raming zorgbudgetten 2017 nieuwe taken jeugd en WMO	3.848,4	
Prognose zorgkosten 2017		5.921,2
Budgettair tekort Leusden		-2.072,8
<u>Dekkingsvoorstel:</u>		
1. Aanwenden ruimte reguliere budgetten Sociaal Domein in 2017	477,6	
2. Aanwenden stelposten (o.a. loon- prijsstijgingen meircirc., jaarschijf 2017)	268,4	
3. Aanwenden voordeel Oud WMO 2017		392,4
4. Inzetten saldo reserve Sociaal Domein		<u>934,4</u>
Saldo na dekking		0,0

Met dit dekkingsvoorstel wordt de reserve Sociaal Domein grotendeels aangewend om het tekort 2017 te dekken. Er resteert daarna nog een saldo binnen de reserve van € 606.600. De buffer om tekorten vanaf 2018 vanuit de reserve op te kunnen vangen is daarmee beperkt.

Structurele gevolgen

Op grond van de in 2016 ingezette trend van stijgende zorgkosten verwachten wij ook voor de jaren 2018 en verder een tekort ten opzichte van de nu begrote budgetten. De grote instabiliteit in de opgestelde prognoses en het nog altijd niet definitief zijn van de vastgelegde verplichtingen over 2016 en 2017 is voor ons echter reden om een structurele bijstelling van de ramingen pas bij de voorjaarsnota 2018 mee te nemen. Ook vanuit het rijk zijn wellicht nog beleidsmaatregelen te verwachten die op dat moment kunnen worden meegenomen.

Wel voegen wij al vast de extra middelen die bij de meicirculaire beschikbaar zijn gesteld voor het Sociaal Domein aan de zorgbudgetten toe.

2. Sociaal Domein, onderdeel WMO oud

Binnen de onderdelen van de oud WMO taken wordt voor 2017 een voordeel verwacht van € 392.400.

Dit voordeel is als volgt te specificeren:

Woonvoorzieningen	€ 136.000
Rolstoelvoorzieningen	€ 84.000
Vervoersvoorzieningen	€ 10.000
Huishoudelijke Hulp	-/- € 83.600

Vrijval verplichtingen 2016 € 246.000
 Totaal € 392.400

De verplichting over 2016 kan vrijvallen omdat deze kosten zijn opgenomen in de exploitatie voor 2017. Voorgesteld wordt het voordeel op de oud WMO taken in te zetten ter dekking van het tekort op de zorgkosten voor de nieuwe taken Sociaal Domein (zie onderdeel 1).

3. Peuteropvang en Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)

Wetswijzigingen in 2017 noodzaken de gemeente tot herijking van het gemeentelijk beleid in 2017 ten aanzien van voorschoolse voorzieningen passend bij de lokale setting van de gemeente Leusden. Op 2 november 2017 heeft de raad besloten aanvullende budgetten beschikbaar te stellen voor reguliere peuteropvang en VVE.

Reguliere peuteropvang

Vanaf 2018 krijgen we enerzijds extra rijksmiddelen en anderzijds worden we gekort in verband met de Wet Oké. In 2018 betreft dit per saldo een korting van € 21.700, wat oploopt tot extra middelen ad. € 21.400 in 2021. Voor de jaren 2018 t/m 2021 wordt de Reserve Sociaal Domein als dekking ingezet, waarna een structureel tekort resteert van € 49.600.

Hieronder worden de mutaties vermeld ten opzichte van de huidige budgetten:

	2018	2019	2020
Benodigd extra budget reg. peuteropvang	€ 54.300	€ 59.900	€ 65.500
<i>Dekking vanuit:</i>			
Stelpost rijksmiddelen *)	€ - 21.700	€ - 7.300	€ 7.100
Reserve Sociaal Domein	€ 76.000	€ 17.600	€ 8.800
Saldo na dekking (t.i.v. begrotingspositie)	€ 0	€ 49.600	€ 49.600

*) stelpost rijksmiddelen: betreft inzet van (per saldo) korting Wet Oké en de extra rijksmiddelen, opgenomen onder Alg.dekkingsmiddelen, reservering taakmutaties.

VVE

Voor de VVE is besloten het structurele budget te stellen op € 102.240. In 2018 worden de hiervoor benodigde aanvullende middelen gedekt uit de reserve Sociaal Domein en de Algemene Reserve met aangewezen bestemming betreft de restant rijksmiddelen uit de decentralisatie-uitkering Verhoogde Asielinstroom. Vanaf het jaar 2019 is de dekking nog afhankelijk van de nieuwe landelijke verdeelsystematiek Onderwijsachterstanden middelen (OAB), waarover wij in de Voorjaarsnota 2019 zullen rapporteren. Voor 2018 is de mutatie voor VVE als volgt:

	2018
Benodigd extra budget VVE	€ 54.200
<i>Dekking vanuit:</i>	
Reserve Sociaal Domein	€ 20.200
Reserve aangewezen bestemming	€ 34.000
Saldo na dekking	€ 0

4. Bijstand Participatiewet

De in de begroting 2017 opgenomen raming voor de bijstandslasten is nog gebaseerd op de verwachting dat het aantal bijstandsccliënten gedurende dit jaar licht zou stijgen. Inmiddels constateren we dat de daling is ingezet: het aantal mensen met een uitkering neemt dit jaar af. De uitgavenraming 2017 kan daardoor worden verlaagd met € 117.900.

Gemeente Leusden

In de Meerjarenbegroting 2018-2021 hebben we rekening gehouden met een stijging van 2% per jaar. Inmiddels kunnen we ook deze verwachting bijstellen: mede door een gunstiger arbeidsmarkt en een lagere verwachting van de instroom van statushouders, gaan we voor 2018 uit van een verdere daling van 2%. Hierdoor dalen ook voor de jaren 2018 t/m 2021 de bijstandslasten.

Het rijk heeft inmiddels de bijgestelde rijksbijdragen BUIG 2017 en 2018 bekend gemaakt. Voor 2017 bedraagt de rijksbijdrage € 3.658.135. Op basis van de bijgestelde bijstandslasten ad. € 4.343.000 zal er een tekort ontstaan, waardoor ook in 2017 een beroep zal worden gedaan op de vangnetregeling. Leusden kan in principe voldoen aan de voor de vangnetregeling geldende criteria. Bij de raming van de rijksbijdrage 2017 zijn we daarom uitgegaan van het feit dat Leusden voor de bijstandslasten boven de 112,5% gecompenseerd wordt. Het in de begroting op te nemen effect voor Leusden is als volgt:

	Primitief 2017	Verwacht 2017	Mutatie Najaar
Bijstandslasten	€ 4.461.200	€ 4.343.300	€
Rijksbijdrage ministerie SZW (incl. vangnetregeling)	<u>€ 4.100.000</u>	<u>€ 4.023.200</u>	€
Saldo	-/- € 361.200	-/- € 320.100	€

Uit bovenstaand overzicht is af te leiden dat in 2017 het nadelig saldo op bijstand daalt van € 361.200 naar € 320.100. Een voordeel van € 41.100. Voorgesteld wordt dit voordeel in te zetten ter dekking van het tekort op de zorgkosten 2017 Sociaal Domein, genoemd onder punt 1 (als onderdeel van dekkingsvoorstel 1. Ruimte reguliere budgetten Sociaal Domein).

De financiële gevolgen van de lagere aantallen bijstandsccliënten en het voorlopige BUIG budget 2018 is als volgt:

	Primitief 2018	Verwacht 2018	Mutatie Najaarsnota
Bijstandslasten	€ 4.868.500	€ 4.192.700	€ 675.800 V
Rijksbijdrage ministerie SZW (incl. vangnetregeling)	<u>€ 4.474.300</u>	<u>€ 3.853.100</u>	<u>€ 1.200</u> N
Saldo	-/- 394.200	-/- € 339.600	€ 54.600 V

Bij de ramingen 2018 houden we voorzichtigheidshalve vast aan het uitgangspunt dat het saldo tussen de lasten en de baten ca. 8 % blijft. Dat is op basis van de regeling vangnet een reëel en stabiel uitgangspunt.

De dalende bijstands aantallen hebben een nadelig effect op de Algemene Uitkering. De bijstelling van de maatstaf aantal bijstandsccliënten leidt tot een nadeel van € 59.800 in 2018 oplopend tot € 208.900 in 2021. De bijdrage die we via de Algemene Uitkering ontvangen is bestemd voor de uitvoeringskosten. Wij gaan er vanuit dan ook vanuit dat ook de bijdrage aan Amersfoort voor het uitvoeren van de bijstandsadministratie omlaag zal gaan. Het aframen van de eerder begrote groei in de uitvoeringskosten levert een structureel voordeel op van € 91.000 (vanaf 2021), waardoor het voordeel op de bijstand (verstrekking + uitvoering) oploopt tot € 171.700.

Opmerking:

Door de nieuwe indeling op taakvelden vanuit het BBV zijn de mutaties met betrekking tot de Cao loonstijging en het verzamelvoorstel knelpunten formatie verdeeld over de diverse domeinen. Wij hebben in de tabellen per domein de mutaties zichtbaar gemaakt. De toelichting staat opgenomen bij 'belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2017-2021' onder Overhead.

Voor de overige mutaties verwijzen wij u naar de tabel "Mutaties uitvoering begroting 2017-2021".

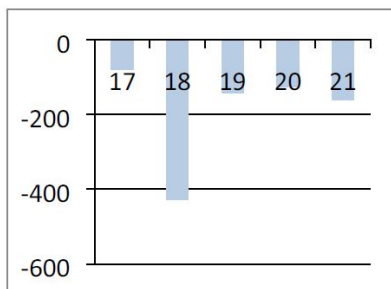

Domein Ruimte

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2017 - 2021

(x € 1.000)	2017
Begroting 2017-2020	-1.482
Vastgestelde wijzigingen	-179
	-1.661
Mutatie Najaarsnota	-81
Saldo na Najaarsnota	-1.742

Tabel budgetautorisatie 2017

Grafiek mutaties Najaarsnota (x € 1.000)

Het structurele resultaat binnen het Domein Ruimte laat een toename in de kosten zien. In 2018 wordt dit saldo voor € 261.500 veroorzaakt door het incidentele budget voor invoering van de Omgevingswet dat overgeheveld wordt van 2017 naar 2018. Vanaf 2019 is er een structurele lasten toename van ca. € 120.000. Dit wordt met name veroorzaakt door de ophoging van het personeelskostenbudget voortkomend uit de cao wijziging (dekking stelpost loon- en prijsstijgingen) en de effecten van enkele formatieve uitbreidingen (zie toelichting ad 1 en 2 Overhead).

1. Bouwzaken (omgevingsvergunningen)

Jaarlijks worden de meer- of minderopbrengsten voor leges omgevingsvergunningen (t.o.v. de gemiddelde legesopbrengst) geëgaliseerd door middel van onttrekking uit, dan wel toevoeging aan de algemene reserve met aangewezen bestemming. Wij verwachten dat de bouwleges in 2017 € 650.000 hoger uitkomen dan het gemiddelde. Oorzaak hiervan is een aantal grote bouwprojecten. Naar verwachting zijn de hieraan gerelateerde personeelskosten (vergunningverlening, inspecteur, constructeur, bouwfysicus, etc.) € 53.000 hoger dan geraamd. Wij stellen u voor het saldo hiervan ad. € 597.000 toe te voegen aan de algemene reserve met aangewezen bestemming.

2. Verkoop grond De Fliert

In 2018 vindt verkoop van een stuk grond bij De Fliert plaats. In 2017 zijn hiervoor kosten gemaakt, onder andere voor verplaatsing van de rijverening, inhuur van externe expertise en wijziging van het bestemmingsplan. De kosten kunnen ruimschoots uit de hierdoor gerealiseerde opbrengst worden gedekt. De opbrengst ad. € 744.900 wordt, na dekking van de kosten ad € 40.000, toegevoegd aan de algemene reserve, flexibel deel.

3. Brede Maatschappelijke Discussie

De kosten voor de Brede Maatschappelijke Discussie ad € 67.800 en de meerkosten voor de omgevingsvisies voor het stedelijke gebied en het buitengebied ad. € 35.000 worden ten laste gebracht van de, binnen de algemene reserve met aangewezen bestemming voor dit doel, gereserveerde middelen voor volkshuisvesting.

4. Anterieure overeenkomsten

Als gemeente willen we ruimtelijke initiatieven ondersteunen en vanuit de houding 'ja, tenzij' benaderen. De kosten voor ambtelijke ondersteuning, inhuur en uitvoering van werk worden via een anterieure overeenkomst op de initiatiefnemers verhaald. We kunnen deze kosten alleen verhalen als een procedure (omgevingsvergunning of bestemmingsplan) wordt gevoerd. Het is echter niet altijd zeker of de initiatiefnemer er daadwerkelijk toe overgaat het initiatief te realiseren. Wanneer dit niet het geval is, kunnen de kosten niet worden verhaald en komen de kosten voor rekening van de gemeente. In totaal wordt in 2017 € 147.700 via anterieure overeenkomsten verhaald. In de primitieve begroting was reeds rekening gehouden met een inkomst van € 40.000. Voor gemaakte kosten dient een bedrag van € 104.000 te worden bijgeraamd. Per saldo resteert een voordeel van € 3.700.

5. Afrekening realisatie derde spoor Pon en fietsverbinding Bavoersteweg-Maanweg (Prorail)

Door Prorail heeft opgave plaats gevonden van de totale realisatiekosten van de aanleg van het derde Spoor Pon en de fietsverbinding Bavoersteweg-Maanweg. Dit heeft geresulteerd in een factuurafwikkeling in het jaar 2017 ter hoogte van € 235.300. Wij stellen u voor deze van Prorail ontvangen creditering terug te storten in de reserve bovenwijkse voorzieningen en deze daarmee beschikbaar te houden voor de (toekomstige prioritering in) infrastructurele werken welke vanuit deze reserve bekostigd worden.

Opmerking:

Door de nieuwe indeling op taakvelden vanuit het BBV zijn de mutaties met betrekking tot de Cao loonstijging en het verzamelvoorstel knelpunten formatie verdeeld over de diverse domeinen. Wij hebben in de tabellen per domein de mutaties zichtbaar gemaakt. De toelichting staat opgenomen bij 'belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2017-2021' onder Overhead.

Voor de overige mutaties verwijzen wij u naar de tabel "Mutaties uitvoering begroting 2017-2021".

Gemeente Leusden

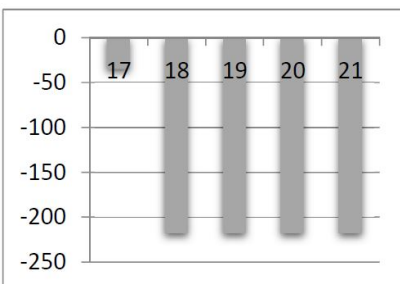

Overhead

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2017-2021

(x € 1.000)	2017
Begroting 2017-2020	-6.392
Begrotingswijzigingen	-151
	-6.543
Mutatie Najaarsnota	-35
Saldo na Najaarsnota	-6.578

Tabel budgetautorisatie 2017

Grafiek mutaties Najaarsnota (x € 1.000)

Het resultaat binnen Overhead laat in 2017 een incidentele lasten toename zien. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door een storting in de voorziening voormalig personeel (zie toelichting 3). Vanaf 2018 is er een structurele lasten toename van € 218.000. Dit wordt met name veroorzaakt door de Cao loonstijging en het verzamelvoorstel knelpunten formatie (zie toelichting 1 en 2). Dekking komt deels uit algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien (stelpost loon- en prijsstijgingen) en de algemene reserve; flexibel deel.

1. Verzamelvoorstel knelpunten formatie

We zien voor de jaren 2017-2020 een aantal tijdelijke en structurele knelpunten in de personele capaciteit binnen de diverse taakvelden. De afgelopen jaren is fors bezuinigd op het personeel. We zien dat de ambities in de afgelopen jaren niet afnemen en er ook nieuwe ontwikkelingen van invloed zijn op de beschikbare capaciteit. We willen een flexibele organisatie zijn met een vaste kern en daar omheen een flexibele schil. We merken dat we de flexibele schil continue volledig inzetten en dat dit niet voldoende is om de werkdruk tot een aanvaardbaar niveau te brengen. De incidentele knelpunten hebben te maken met piekbelasting, de BNLP-samenwerking en uitval door ziekte. Daarnaast zien we ook een aantal structurele knelpunten dat moet worden opgelost.

Het voorstel is de incidentele knelpunten op te lossen door in totaal over de jaren 2017-2020 € 534.300,- te onttrekken aan de algemene reserve; flexibel deel. Daarnaast constateren wij dat er een aantal structurele knelpunten op te lossen is in verband met toenemende regeldruk en intensievere controlelast door de accountant en toenemende dynamiek op het terrein van de ruimtelijke- en gebiedsontwikkeling. Wij stellen u voor in 2017 € 12.000 en vanaf 2018 € 129.700 structureel bij te ramen.

2. Loonstijging Cao

Recent is de nieuwe Cao afgesloten. Daarin is een generieke salarisverhoging overeengekomen van 1,0% per 1 augustus 2017 en 1,5% per 1 januari 2018. In de cao gemeenten zijn tevens afspraken gemaakt over een verhoging van het IKB. Het IKB stijgt per 1 december 2017 met 0,5% en per 1 juli 2018 met 0,25%. Als gevolg van deze cao loonmaatregel houden we rekening met een stijging van loonkosten in 2017 van € 45.000 en € 316.000 vanaf 2018. Dekking kan vanuit de stelpost loon- en prijsstijgingen (zie programma Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien). Door de nieuwe indeling op taakvelden vanuit de BBV zijn de loonkosten verdeeld over de diverse domeinen.

3. Voormalig personeel

De gemeente is eigenrisicodrager voor de WW-uitkering van voormalig personeel. Op basis van de werkelijke kosten en verplichtingen vanuit de UWV uitkeringsbesluiten is een storting van € 78.000 in de voorziening noodzakelijk.

Opmerking:

Door de nieuwe indeling op taakvelden vanuit het BBV zijn de mutaties met betrekking tot de Cao loonstijging en het verzamelvoorstel knelpunten formatie verdeeld over de diverse domeinen. Wij hebben in de tabellen per domein de mutaties zichtbaar gemaakt.

Voor de overige mutaties verwijzen wij u naar de tabel "Mutaties uitvoering begroting 2017-2021".

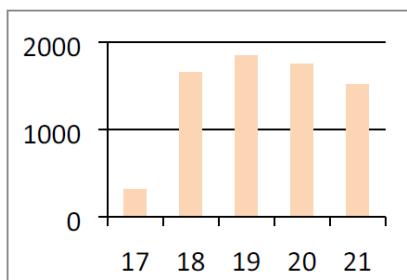

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Belangrijkste mutaties uitvoering begroting 2017-2021

(x € 1.000)	2017
Begroting 2017-2020	36.498
Begrotingswijzigingen	273
	36.771
Mutatie Najaarsnota	313
Saldo na Najaarsnota	37.084

Tabel budgetautorisatie 2017

Grafiek mutatie Najaarsnota (x € 1.000)

Het resultaat binnen Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien laat een structureel voordeel zien oplopend naar ca. € 1.500.000 in 2021. Dit wordt met name veroorzaakt door de bijstelling van de Algemene Uitkering met € 296.000 in 2021, de inzet van de stelpost loon- en prijsstijgingen voor de cao loonstijging ad. € 316.000 en de aanwending van de stelpost Sociaal Domein voor stijging van de zorgkosten ad. € 858.000.

1. Algemene Uitkering

De raming van de Algemene Uitkering Gemeentefonds is geactualiseerd op basis van de meicirculaire 2017 en de septembercirculaire 2017. De structurele gevolgen van de meicirculaire zijn al verwerkt in de ontwerp-begroting 2018-2021. In de bijstelling als gevolg van de septembercirculaire hebben wij ook rekening gehouden met het dalende aantal bijstandsccliënten in Leusden door deze maatstaf aan te passen. Daarnaast hebben wij op basis van het aantal gevestigde statushouders in de periode oktober t/m december nog een aanvullende rijksbijdrage geraamd op grond van de regeling versterkte instroom asielzoekers.

Tot slot hebben wij de gevolgen van het onlangs vastgestelde regeerakkoord Rutte III doorgerekend en daarvoor een stelpost in de begroting opgenomen. De definitieve verwerking van het regeerakkoord zullen wij, op basis van de meest recente circulaire verwerken bij de voorjaarsnota 2018. De mutaties Algemene Uitkering zijn als volgt te specificeren: bedragen x € 1.000

Mutaties Algemene Uitkering	2017	2018	2019	2020
1. Meicirculaire, jaarschijf 2017	519,9			
2. Septemercirculaire	-165,0	29,0	-41,0	-69,6
bijstelling a.g.v. minder bijstandsccliënten	-	-59,8	-124,8	-196,2
bijstelling hogere WOZ waarden	-101,8	0	0	0
verwachte IU intensivering asielinstroom	-	57,6		
3. Stelpost doorrekening regeerakkoord	<u>0,0</u>	<u>477,2</u>	<u>855,4</u>	<u>804,7</u>
Totaal mutaties	253,1	504,0	689,6	538,9

2. Stelposten en taakmutaties

- De stelpost nieuw beleid wordt met in totaal € 42.800 afgeraamd voor diverse projecten die op de verschillende programma's in deze Najaarsnota tot een besteding/bijraming leiden.
- Op de stelpost nieuw beleid dient een bedrag van € 40.000, middels toevoeging en onttrekking aan de algemene reserve met aangewezen bestemming, te worden overgeheveld naar 2018. Het gaat hier om projecten waarvoor via het CUP incidenteel middelen beschikbaar zijn gesteld.
- Een bedrag van € 122.000 wordt aangewend ter dekking van de WMO kosten (zie domein Samenleving).
- De middelen voor armoedebestrijding ad. € 60.500 die bij de decemercirculaire beschikbaar zijn gesteld voor

Gemeente Leusden

2017 worden gereserveerd in de algemene reserve met aangewezen bestemming.

- Na dekking van de cao-stijging kan het restant ad. € 45.000 op de stelpost loon- en prijsstijgingen vrijvallen.
- De stelpost 1% buffer wordt voor € 32.000 ingezet voor diverse mutaties op de verschillende domeinen. Het restant ad. € 31.100 valt vrij.
- Op de diverse stelposten resteert hierna in 2017 een incidenteel budgetruimte van € 20.750 die kan worden afgeaamd.

Voor de overige mutaties verwijzen wij u naar de tabel "Mutaties uitvoering begroting 2017-2021".

Risico's, reserves en financiering

Risico's

De gemeentelijke risico's worden tweemaal per jaar op gestructureerde wijze in beeld gebracht en op de mogelijke consequenties beoordeeld. De eerste monitor was gekoppeld aan de Voorjaarsnota 2017. De tweede monitor is opgesteld in het kader van de begroting 2018 en wordt tevens gekoppeld aan de Najaarsnota. In de tweede monitor schatten wij de risico's (€ 3,1 miljoen) lager in dan bij de eerste monitor (€ 3,9 miljoen). De risicomonitor 2017-2 is in september opgesteld. Bij de twee grootste risico's (algemene uitkering en jeugdhulp) hebben zich recent ontwikkelingen voorgedaan die gevolgen hebben voor de risico-inschatting.

Algemene Uitkering Gemeentefonds

Het regeerakkoord Rutte III is een feit. In de risicomonitor 2017-2 hebben wij vermeld dat de onderhandelende partijen in hun verkiezingsprogramma's een korting van € 1,2 miljard op het gemeentefonds hadden opgenomen. Deze korting is niet in het regeerakkoord opgenomen. Wel is de huidige opschalingskorting gehandhaafd. Deze korting houdt in dat in de periode 2015-2025 de algemene uitkering totaal met € 975 miljoen wordt gekort. Dus geen extra kortingen maar wel beleidsintensiveringen waar de gemeenten van profiteren middels de 'samen de trap op trap af' methodiek. In deze Najaarsnota hebben wij een inschatting gemaakt van het effect van het regeerakkoord op de algemene uitkering. Dit levert flinke meevallers op met een uiteindelijk structureel effect van € 0,6 miljoen. Zekerheid over deze bedragen krijgen we pas nadat ze in een circulaire zijn verwerkt. De verwachting is dat er in het najaar nog een extra circulaire verschijnt.

De normeringsmethodiek blijft gehandhaafd. De basis voor de berekening van het accrespercentage wordt uitgebreid. De kaders voor zorg en sociale zekerheid alsmede rente en aardgasbaten worden in het vervolg in de berekening betrokken. Dat geeft een meer stabiele ontwikkeling van de accrespercentages.

Verder staat er in het Regeerakkoord over de financiële verhoudingen alleen de volgende zin: "Het kabinet zal in het kader van de programmatische afspraken met mede-overheden afspraken maken over de financiële verhoudingen tijdens de komende kabinetsperiode." Deze zinsnede doelt op de uitwerking van het rapport 'rekening houden met verschil' over de herziening van de financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten. Het rapport geeft aanbevelingen die nog moeten worden uitgewerkt. Nieuwe financiële verhoudingen gaan zonder twijfel gepaard met herverdeleffecten die financiële risico's met zich meebrengen.

Wij concluderen dat enerzijds de risico-inschatting kan worden verlaagd omdat er geen korting op het gemeentefonds is opgenomen in het regeerakkoord. Anderzijds blijft er onzekerheid omdat de financiële verhouding zal worden gewijzigd. Per saldo leidt dit ons ziens tot een verlaging van de risico-inschatting met € 200.000.

Risico's Sociaal Domein

De risicomonitor 2017-2 zoals die is opgenomen in de begroting 2018 is gebaseerd op de verantwoorde zorgkosten 2016. Inmiddels is de prognose 2017 ontvangen waaruit blijkt dat de zorgkosten in 2017 verder zullen stijgen. Verwacht wordt een tekort van € 2,1 miljoen ten opzichte van het begrote budget, waarvan € 1,5 miljoen veroorzaakt door jeugdzorg en € 0,5 miljoen door WMO begeleiding en dagbesteding. Voor een verdere inhoudelijke toelichting verwijzen wij naar onderdeel 1 van het Domein samenleving en de memo 'Overschrijding zorgkosten' die u gelijktijdig met deze najaarsnota heeft ontvangen. De tekorten 2017 op de zorgkosten Sociaal Domein zullen naar verwachting ook hun impact hebben op de meerjarenbegroting 2018 en verder.

In de risicoparagraaf van de begroting 2018 is voor de onderdelen Jeugd en WMO binnen het Sociaal Domein in het "midden scenario" een bedrag aangehouden van € 850.000 (€ 650.000 Jeugd en € 200.000 WMO). Dit scenario is gebaseerd op het werkelijk kostenniveau 2016.

Een verhoging van het te verwachten risicobedrag voor de onderdelen binnen het Sociaal Domein met € 1.250.000 lijkt dan ook realistisch.

Met de bijstellingen binnen de Algemene Uitkering en het Sociaal Domein neemt het totaal aan geïnventariseerde risico's toe met € 1 miljoen tot € 4,1 miljoen. Dit heeft geen gevolgen voor de weerstandsratio omdat het totaal aan geïnventariseerde risico's nog wel onder 10% van de omzet van de algemene dienst ligt (€ 5,2 miljoen).

Reserves

Stand Algemene reserve; basisdeel	basisdeel
Stand 1-1-2017 (jaarrekening 2016)	4.392.500
Substitutiebesluit	-42.500

Gemeente Leusden

Dekking primitieve begroting 2017	-204.000
Dekking aanvullende kaders	-273.000
Dekking structurele gevolgen najaarsnota 2016	-42.100
Toevoeging resultaat jaarrekening 2016	429.000
Dekking Resultaat voorjaarsnota 2017	-220.600
	4.039.300
Besluiten Najaarsnota 2017:	
dekking inrichting website	-4.900
positief resultaat Najaarsnota 2017	19.400
	<u>4.053.800</u>

De ratio voor het weerstandsvermogen wordt als volgt berekend

Beschikbaar weerstandsvermogen: € 4.053.800 (1)

0,77

Benodigd weerstandsvermogen: € 5.248.000 (2)

Het benodigde weerstandsvermogen (2) is genormeerd op 10% van de omzet van de algemene dienst. In de Nota risicomanagement en weerstandsvermogen heeft de raad de bandbreedte voor de ratio vastgesteld op 0,8-1,2. De ratio ligt met 0,77 onder de bandbreedte. In voornoemde nota is vastgelegd dat indien de ratio beneden of boven deze aangegeven grenzen komt een 'overgangperiode' wordt aangehouden van maximaal één jaar alvorens over te gaan om maatregelen te treffen de ratio weer binnen de grenzen te krijgen. Deze overgangperiode is ingesteld omdat de berekening van het benodigde weerstandsvermogen een momentopname is. Aangezien de ratio in de Voorjaarsnota 2017 eveneens onder de afgesproken bandbreedte lag zullen wij uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2018 met een voorstel komen om de ratio weer binnen de bandbreedte te brengen.

Stand Reserve flexibel deel

Stand 1-1-2017 (jaarrekening 2016)	905.100
Appa uitkering voormalige wethouders	-4.000
Herziening welstandsbeleid	-25.000
Uitvoering CUP	-10.000
Onderzoek duurzaamheidsmaatregelen gemeentelijke panden	-20.000
Bijdrage Groene Belevens	-17.400
Ondersteuning griffie	-9.700

Gemeente Leusden

Ontwikkeling zaaksysteem	-12.000
Het beste idee van Leusden	-64.700
extra ruimte nieuw beleid 2017	-286.000
I-plan	-131.000
Knelpunten formatie	-249.000
Milieustraat	-74.200
ondergrondse containers Hamershof	-30.000
Overheveling reserve dekking kapitaallasten	565.000
Ruimte nieuw beleid 2018	-80.000
Dekking tekort 2018	-120.000
	337.100

Besluiten Najaarsnota 2017:

grondverkoop de Fliert (saldo verkoop 2018 en uitgaven 2017)	704.900
knelpunten formatie	-534.300
	507.700

Stand Reserve Sociaal Domein

	2017	2018	2019	
Stand 1-1-2017 (jaarrekening 2016)	2.008.000	1.078.400	747.900	618
voordeel jaarrekening 2016 Sociaal Domein	711.000			
struct. gevolgen njn: onttrekking budget Huishoud toeslag	-64.000	-64.000		
Samenlevingsontwikkelaar	-25.000			
doorschuiven geraamde onttrekkingen 2016 naar 2017	-54.000	-5.000		
nieuw beleid 2017	-181.000			
Besluiten voorjaarsnota 2017:	-330.200	-155.300	-52.000	-5
meerjarenbegroting 2018-2021 wijkactiviteiten Antares	-10.000	-10.000	-10.000	

Besluiten najaarsnota 2017:

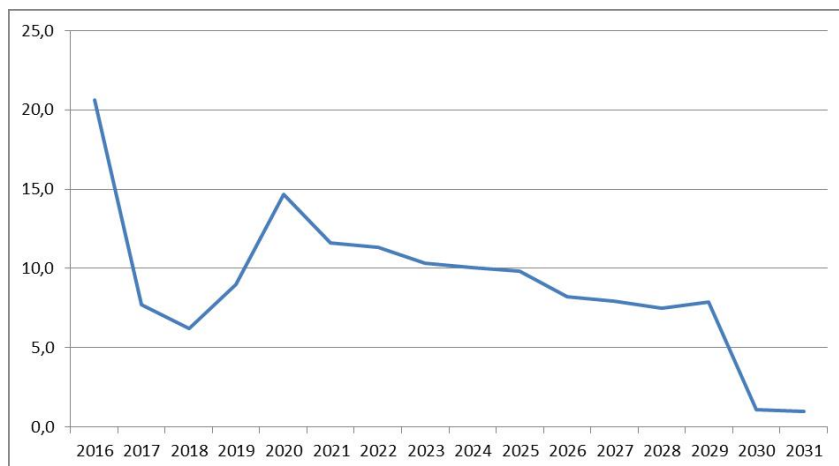
dekking tekort zorgkosten 2017 nieuwe taken SD	-934.400		
Onderzoek uitvoering zorgadministratie SD	-24.000		
Onderzoek wachtlijsten/kosten Jeugdzorg (NJI)	-13.000		
Infographic communicatiekatern Soc. Domein	-5.000		
Uitvoering voorkeursmodel Peuteropvang en VVE		-96.200	-67.200
	1.078.400	747.900	618.700
			566

Financiering

In het vernieuwde rentebeleid is vastgelegd dat periodiek moet worden gerapporteerd over de liquiditeitsprognose. Dit doen we in de Voor- en Najaarsnota. Uitgaande van de investeringsplanning maken we een liquiditeitsprognose waarmee op basis van het gekozen rendement een opbrengstraming in de begroting wordt opgenomen. Het belang van de liquiditeitsprognose is toegenomen omdat we geen bespaarde rente meer rekenen over onze reserves. Er valt dus geen last (de bespaarde rente) meer vrij in onze begroting indien een reserve wordt aangewend om een investering te dekken. Er is alleen sprake van een wegvallende renteopbrengst. Daarom is het van belang dat elke investering wordt opgenomen in de liquiditeitsprognose en de planning regelmatig wordt bijgesteld. De laatste prognose is gemaakt ten behoeve van de paragraaf financiering van de begroting 2018. Ten opzichte van deze prognose zijn er geen wijzigingen. Alle investeringen voor de periode 2017-2031 zijn opgenomen in de liquiditeitsprognose. Om te voorkomen dat er een liquiditeitstekort ontstaat dient er projectfinanciering te worden aangetrokken voor de projecten:

- Hart van Leusden € 5,6 miljoen
- IKC Berkelwijk € 6,7 miljoen
- IKC Groenhouten € 3,8 miljoen

Indien we rekeninghouden met deze externe financiering is de liquiditeitsprognose als volgt:

Gemeente Leusden